

Vlaams
Parlement

vergadering **C386**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 21 september 2021

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de herziening van het Protocol betreffende Ierland en Noord-Ierland – 4475 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de Brexit en het Interreg North Sea Region Programme – 4477 (2020-2021)	5
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de State of the Union 2021 van Europees Commissievoorzitter Ursula von der Leyen – 4507 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de State of the Union van Europees Commissievoorzitter Ursula von der Leyen – 4518 (2020-2021)	7

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de herziening van het Protocol betreffende Ierland en Noord-Ierland – 4475 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): De status van Noord-Ierland vormde een heikel punt tijdens de Brexitonderhandelingen tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk (VK). De huidige regeling is vastgelegd in het zogenaamd Protocol. De uitvoering en implementatie van het Protocol heeft reeds voor vele problemen en strubbelingen gezorgd. Het VK heeft ook verschillende keren opgeroepen tot een heronderhandeling of herziening. Brits minister David Frost verklaarde recent, eind juli, dat er moet worden overgegaan tot een “substantiële herziening” van dat Protocol.

Belangrijk is dat hij deze keer ook een document publiceerde met verschillende voorstellen voor aanpassingen, met als meest opvallende: ten eerste het elimineren van alle douanecontroles op goederen die Noord-Ierland binnenkomen via Groot-Brittannië; ten tweede het beëindigen van de rol van EU-instellingen bij de handhaving van het Protocol; ten derde de introductie van een zogenaamd duaal regelgevend regime – dat wil zeggen de mogelijkheid voor goederen om vrij in Noord-Ierland te circuleren bij naleving van ofwel EU- ofwel Britse normen.

De Europese Unie, bij monde van Eurocommissaris Maroš Šefcovic, reageerde door te stellen dat een heronderhandeling niet aan de orde is, maar gaf aan wel bereid te zijn te zoeken naar flexibele en pragmatische oplossingen. Toch lijkt het VK hier wel op aan te dringen. Verschillende Britse politici verwijzen daarbij naar het ontwrichtende effect dat het huidige Protocol heeft op de Noord-Ierse samenleving. We weten allemaal hoe gespannen de situatie daar in het verleden was. Dat kan snel aanleiding geven tot bijkomende problemen. We hopen dat het nooit aanleiding geeft tot een heropflakking van het geweld.

Gelet op deze ontwikkelingen had ik graag een antwoord op de volgende vragen.

Minister-president, hoe evalueert u de huidige uitvoering van het Noord-Ierse Protocol? Zijn er nog problemen? Ondervinden bijvoorbeeld Vlaamse bedrijven die exporteren naar Noord-Ierland hier problemen?

Wat is uw standpunt over een mogelijke heronderhandeling van het Protocol?

Wat is uw standpunt over de drie voorstellen die de Britse minister Frost heeft geformuleerd?

Hoe staat u tegenover de zorgwekkende berichten dat het Protocol het precaire evenwicht in de Noord-Ierse samenleving zou ontwrichten?

Hebt u weet van initiatieven van de Europese Commissie om te zoeken naar flexibele en pragmatische oplossingen? Wat zouden zulke oplossingen kunnen zijn?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Hoe evalueer ik de uitvoer van dat Protocol? Het Iers Protocol wordt voorlopig voor het grootste deel op een correcte manier uitgevoerd. Het is in het belang van alle betrokken partijen – de EU, het Verenigd Koninkrijk én Noord-Ierland – om loyaal uitvoering te geven aan de volledige tekst

van het Protocol. Vanuit Vlaanderen hebben we daar altijd bij onze partners op aangedrongen.

Op dit moment krijgen we geen signalen van onze bedrijven dat zij grote hinder ondervinden van de werking van het Protocol. Het grootste deel van onze handelsstromen richting het Verenigd Koninkrijk gaat ook niet via Noord-Ierland.

Wat is het standpunt over een mogelijke heronderhandeling? Het Iers Protocol maakt integraal deel uit van het zogenoemde terugtrekkingsakkoord. Dat akkoord is een internationaal verdrag dat door zowel de EU als het VK juridisch volledig moet worden uitgevoerd. Een heronderhandeling van het terugtrekkingsakkoord en het daarin vervatte Iers Protocol is voor de Vlaamse Regering niet aan de orde. Het is immers mogelijk om praktische oplossingen te vinden binnen het kader van het huidige Protocol. Onze focus ligt dan ook op het identificeren van praktische en flexibele oplossingen die een antwoord kunnen bieden op de uitdagingen waar de Noord-Ierse burgers en bedrijven mee kampen.

U had het ook over de drie voorstellen van minister Frost. Voor Vlaanderen moet elke oplossing de tekst van het Protocol en de daarin gevonden evenwichten respecteren. De Britse voorstellen uit de 'Command Paper' vormen een verschuiving in vergelijking met het eerdere Britse standpunt met betrekking tot het Iers Protocol. Tijdens de zomer hebben we de Britse regering de kans gegeven om deze meer in detail toe te lichten. Bepaalde onderdelen van de voorstellen lijken na een eerste lezing alleszins in de richting te gaan van een heronderhandeling, bijvoorbeeld op het vlak van douane, sanitaire en fytosanitaire controles, btw en staatssteun.

Dan zijn er de zorgwekkende berichten over de door het Protocol veroorzaakte ontwrichting van het evenwicht. Ik maak mij uiteraard zorgen over een mogelijke ontwrichting van de Noord-Ierse samenleving. Mijn diensten hebben de voorbije maanden meermaals contact gehad met Noord-Ierse vertegenwoordigers om een beter zicht te krijgen op de situatie ter plaatse.

Ik sta volledig achter de initiatieven van de Europese Commissie om zich ter plaatse te gaan vergewissen van de bezorgdheden en verzuchtingen van de lokale burgers en bedrijven. Dat is essentieel bij het zoeken naar oplossingen die iedere partij ten goede komen. Zo heeft Europees vicevoorzitter Maroš Šefcovic begin september een bezoek gebracht aan de lokale gemeenschap in Noord-Ierland. Deze dialoog is bijzonder constructief verlopen en zal ongetwijfeld een invloed hebben op de voorstellen die de EU de komende weken zal formuleren om tot een duurzame oplossing te komen.

U vroeg of ik weet heb van initiatieven van de Europese Commissie. De Europese Commissie is momenteel een pakket aan het voorbereiden van mogelijke oplossingen. Dat pakket zal in detail worden besproken tussen de lidstaten in de komende weken, en nadien worden overgemaakt aan de Britse regering. Vlaanderen zal uiteraard betrokken worden bij de bespreking van deze maatregelen.

Ik ga vandaag geen voorafname doen op wat het pakket precies zal inhouden, aangezien dit nog het voorwerp vormt van gevoelige besprekingen tussen de EU-partners onderling. Dat zou de onderhandelingspositie van de EU met het Verenigd Koninkrijk ondermijnen. De centrale doelstelling van de EU blijft het verzekeren van de stabiliteit op het Ierse eiland met respect voor de Europese eengemaakte markt.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Bedankt voor uw uitvoerige antwoord. U weet natuurlijk dat alles ook gelinkt is aan de naleving van de vredesakkoorden, het Goedevrijdagakkoord. Wanneer het Protocol onderuit wordt gehaald, zou dat mogelijk zelfs een impact hebben op dat Goedevrijdagakkoord.

Ik vind het heel positief dat Vlaanderen achter de initiatieven van de Europese Commissie staat om ter plaatse te luisteren naar de bezorgdheden van de inwoners en ook de bedrijven. Het blijft een goede zaak dat onze bedrijven zelf voorlopig geen nadelen ondervinden omdat er amper via Noord-Ierland wordt geëxporteerd.

Ik had wel een heel specifieke vraag. *(Het geluid van Karl Vanlouwe valt weg.)*

De voorzitter: Collega Vanlouwe, u bent een tijdje weggevallen. Kunt u misschien even de essentie herhalen?

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik wilde zeggen dat, als de Europese Unie niet wil meewerken aan een nieuwe situatie, het Verenigd Koninkrijk stelt dat het artikel 16 van het Brexitakkoord zal invoeren. Hiermee kunnen beide partijen in uitzonderlijke omstandigheden de afspraken voor Noord-Ierland wijzigen. Bent u daarvan op de hoogte, en wat is eventueel uw reactie daarop?

Er is nog een tweede element dat ik ter sprake wilde brengen. De Brexit, en dus eigenlijk ook Noord-Ierland, kwam niet ter sprake in de State of the Union van Commissievoorzitter von der Leyen, wat mij toch enigszins verontrust. We hebben er vier jaar de gevolgen van moeten dragen. Het zijn lange onderhandelingen geweest, en dan had ik zo de indruk dat men die bladzijde gewoon wil omdraaien, terwijl er natuurlijk nog heel wat gevolgen zijn. Wat is uw standpunt daarover? Moet de Europese Commissie daar de nodige aandacht aan geven, en op welke manier kan Vlaanderen daartoe bijdragen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Wat de dreiging van de Britten betreft: in de internationale politiek wordt er vaak met van alles gedreigd, maar ik denk dat we ons bij de feiten moeten houden. De soep wordt meestal niet zo heet gegeten als ze wordt opgediend. Dus ik zou dat willen overlaten aan de mensen die zich met die onderhandelingen bezighouden. Die zullen dat wel op een goede manier inschatten.

Ik denk dat je aan de State of the Union van mevrouw von der Leyen consequenties vasthangt die wat vergezocht zijn. Ik merk en ik zie dat de Europese Commissie de zaken in Noord-Ierland op de voet volgt, wat dat betreft. Het is niet omdat er geen passage van de State of the Union aan gewijd is ... Er is al een commissaris ter plaatse geweest, die zaken worden opgevolgd. Dus ik zou daar geen conclusies aan vasthangen. Op dat vlak ben ik ervan overtuigd dat de Europese Commissie werk maakt van het correct uitvoeren van dat verdrag.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de Brexit en het Interreg North Sea Region Programme – 4477 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Het Interreg North Sea Region Programme voorziet in een financiering voor transnationale projecten in de Noordzeeregio met een focus

op duurzaamheid, ecologie, groei en innovatie. Zo tracht het CORA-project (CONnecting Remote Areas with digital infrastructure and services) de digitale infrastructuur, dienstverlening en kennis in rurale gebieden in de Noordzeeregio's verder te stimuleren. Het project, gefinancierd door het Interreg North Sea Region Programme, is een transnationaal consortium dat achttien partners uit zeven EU-lidstaten samenbrengt.

De nieuwe programmaperiode start in 2021 en loopt tot 2027. Het Verenigd Koninkrijk besliste om niet deel te nemen aan deze nieuwe periode. Gelet op deze ontwikkelingen had ik graag een antwoord op de volgende vragen.

Welke impact heeft die beslissing van het VK om uiteindelijk niet deel te nemen aan dit programma? Is er ook een budgettaire impact, waarbij kosten desnoods tussen andere partners worden verdeeld? Is er ook een impact op lopende projecten?

Zullen de overblijvende deelnemende landen een grotere financiële bijdrage moeten leveren na de beslissing van het VK om niet deel te nemen aan de programmaperiode?

Zijn er initiatieven om bilateraal en op een ad-hocbasis – dus project per project – samen te werken tussen het Interreg North Sea Region Programme en het VK?

Zijn er initiatieven om bilateraal samen te werken tussen Vlaanderen en het VK rond thema's als duurzaamheid, groei en innovatie?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Wat de impact van die beslissing van het Verenigd Koninkrijk betreft: de gevolgen van de Brexit zullen vooral in de geografie van het programma en de projecten zichtbaar zijn, door de totale afwezigheid van het Verenigd Koninkrijk en organisaties uit het Verenigd Koninkrijk in de projecten. Er is geen budgettaire impact. Het budget voor het North Sea Region Programme blijft hetzelfde als onderhandeld en toegewezen in het kader van de meerjarenbegroting van de Unie.

Uiteraard heeft het vertrek van het Verenigd Koninkrijk een invloed gehad op de algemene hoogte van de Europese begroting. Daardoor zijn de Interreg-middelen met 1 miljard euro gekrompen in vergelijking met de vorige programmeerperiode. Maar dat is een gevolg van het vertrek van de Britten uit de Unie, niet van de beslissing van het Verenigd Koninkrijk om niet langer deel te nemen aan het North Sea Region Programme.

Meer nog, op het niveau van het individuele Interreg North Sea Region Programme blijft het EFRO-budget (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) voor de financiering van projecten naar verwachting wel minstens hetzelfde als in de periode 2014-2020 doordat onder meer Frankrijk als nieuw partnerland toetreedt. Voor lopende projecten verandert er niets: die zullen een normale uitloop kennen. Dat is zo overeengekomen in het terugtrekkingsakkoord tussen de EU en het VK.

Moeten de andere landen een grotere bijdrage leveren? In dit verband moeten we een onderscheid maken tussen de financiële bijdragen voor de financiering van projecten en de financiële bijdragen voor de werkingskosten van het programma. Dan hebben we het over beheer, monitoring, controle en communicatie.

Voor de financiering van de projecten is er geen extra bijdrage. Dit hangt immers samen met de meerjarenbegroting. Bij het opstellen van de begroting werd rekening gehouden met de financiële gevolgen van de Brexit. Voor de beheerskosten zullen de overblijvende deelnemende landen naar verwachting wel een

grotere bijdrage moeten leveren. Dat komt doordat het Verenigd Koninkrijk relatief gezien een groter deel van de beheerskosten financierde dan de andere deelnemende landen. Momenteel wordt nog onderhandeld over die exacte bedragen.

U vraagt of er initiatieven zijn om bilateraal samen te werken. Informeel blijven de lijnen tussen de partnerlanden van het programma met het Verenigd Koninkrijk open. Het is dus niet uitgesloten dat, in het kader van Interreg-projecten, Britse partners aansluiten bij Interreg North Sea Region-projecten. Ik benadruk hierbij 'informeel', want formeel gezien is het alles of niks. Ofwel neemt het Verenigd Koninkrijk deel, met alle verplichtingen van het programma, ofwel niet. Zolang de Britten niet formeel deelnemen – en het ziet er niet naar uit dat ze dat zullen doen – blijft een eventuele deelname van Britse partners op informele leest geschoeid. Dat betekent onder meer dat het programma niet expliciet in hun deelname voorziet. Dat betekent ook dat ze een eventuele deelname zelf moeten bekostigen.

Zijn er bij ons initiatieven om bilateraal samen te werken? Zoals ik reeds heb aangegeven is en blijft het VK voor ons een belangrijke bondgenoot. We hebben hen met spijt zien vertrekken uit de Europese Unie, maar zullen ook binnen die nieuwe constellatie op tal van domeinen blijven samenwerken.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Bedankt. Uw antwoord was duidelijk: dat er eigenlijk geen budgettaire impact is door het niet langer deelnemen van het Verenigd Koninkrijk, maar dat er natuurlijk wel een impact is door het feit dat het VK, als voormalig lid, niet langer de Interreg-middelen zal storten.

Zoals u op het einde zei, denk ik dat het uiteraard van belang is dat we toch ook bilateraal moeten kijken wat mogelijk is rond enige samenwerking met het Verenigd Koninkrijk inzake projecten. Maar ik heb geen bijkomende vragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de State of the Union 2021 van Europees Commissievoorzitter Ursula von der Leyen – 4507 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de State of the Union van Europees Commissievoorzitter Ursula von der Leyen – 4518 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Vorige week, op 15 september, gaf de Europese Commissievoorzitter Ursula von der Leyen haar jaarlijkse State of the Union-toespraak in het Europees Parlement. Het is een beetje gelijkaardig aan uw September-verklaring volgende week. Ze blikte hierbij terug op het afgelopen politieke jaar, en in het bijzonder op de coronapandemie en de Europese vaccinatiecampagne. Verder wierp ze ook een blik op de toekomst en stelde ze verschillende aankomende Europese beleidsinitiatieven voor. Aan ambitie ontbrak het de Europese Commissie allerm minst. Soms wordt er wel eens gesproken over een 3 Suisses-catalogus. Nu heb ik dat iets minder in de media gelezen.

Zo kondigde ze wel een Europese wet inzake cyberveerkracht aan, een routekaart voor Europese defensietechnologieën, een evaluatie van het mededingingsbeleid – ook wel belangrijk voor ons land –, een globaal Gateway-initiatief, en een Europese defensietop. Dat laatste is uiteraard ook bijzonder belangrijk, onder meer ook door het feit dat de Franse president Macron dit wenst te organiseren met de Europese Unie, in navolging van de crisis in Afghanistan. Ze sprak uiteraard ook over een Europese zorgstrategie en een wet inzake mediavrijheid. Dat waren slechts enkele voorbeelden uit een lange reeks van initiatieven die de Europese Commissie van plan is te lanceren, zoals opgelijst in de begeleidende intentieverklaring.

Gelet op die aangekondigde initiatieven van de Europese Commissie had ik graag een antwoord op de volgende vragen.

Wat is uw reactie op deze State of the Union van de Europese Commissie, en de impact ervan op Vlaanderen?

Welke onderwerpen uit de begeleidende intentieverklaring zijn voor de Vlaamse Regering dan weer prioritair?

In welke mate komen de aangekondigde initiatieven van de Europese Commissie al dan niet overeen met de visienota van de Vlaamse Regering?

Minister-president, ziet u initiatieven uit die intentieverklaring die mogelijk de subsidiariteitstoets niet zouden doorstaan?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Op 15 september legde Europees Commissievoorzitter Ursula von der Leyen in haar zogenaamde State of the Union aan het Europees Parlement de plannen en visie van de Europese Commissie voor het komende jaar uit. Ze behandelde zowel de coronapandemie en de vaccinatiegraad in de EU als het economisch herstel na corona, klimaat, migratie en ook defensie.

Wat corona betreft schenkt de EU nog eens 200 miljoen coronavaccins – boven op de 250 miljoen doses die eerder al werden uitgedeeld – aan landen buiten de EU die er nodig hebben. De EU zal ook een miljard euro investeren in de productiecapaciteit in Afrika. Opvallend is de oprichting van een nieuw agentschap dat toekomstige pandemieën het hoofd moet bieden. Het kostenplaatje is wel 30 miljard euro. De regie neemt de Commissie de facto volledig zelf in handen.

Op economisch vlak blijft de Commissie hameren op digitalisering. Dat houdt investeringen in 5G, artificiële intelligentie, glasvezel, maar ook in opleidingen in. De Commissievoorzitter benadrukte dat we voor onze technologische vooruitgang afhankelijk zijn van chips die gemaakt worden in Azië en ze hield een pleidooi voor technologische soevereiniteit. Een Europees chipsysteem zou de toelevering van chips moeten verzekeren en nieuwe markten creëren voor Europese technologie.

In het discours van von der Leyen nam ook Afghanistan en het daarbij opflakkerende debat over de toekomst van de Europese defensie een belangrijke rol in. De Commissievoorzitter stelde 100 miljoen euro bijkomende humanitaire hulp te doneren aan Afghanistan. Het bedrag is nog maar het begin van een breder pakket aan steunmaatregelen dat de Commissie de komende weken wil uitrollen. Ze bepleitte een nieuwe manier van coöperatie samen met de NAVO, maar stelde tegelijkertijd ook dat Europa meer moet doen op zichzelf. Om de Europese defensie-industrie te boosten, stelde ze voor om de btw af te schaffen voor alle Europese aankopen van militair materiaal. Von der Leyen kondigde eveneens aan dat ze samen met de Franse president Emmanuel Macron – Frankrijk is trouwens de volgende voorzitter van de Europese Raad – een top zal organiseren over gezamenlijke defensie. Dat brengt mij bij een reeks vragen.

Minister-president, wat is de algemene indruk die deze State of the Union op u heeft nagelaten? Zijn er zaken gezegd waar u zich absoluut niet achter kunt scharen? Wat valt er op, wat u betreft?

Welke troeven heeft Vlaanderen om een belangrijke rol te spelen in de technologische soevereiniteit die de Europese Commissie naar voren schuift? Wat zijn Vlaanderens zwaktes in dezen? En wat zijn misschien onze sterktes?

Minister-president, ziet u opportuniteiten voor Vlaanderen in het aangekondigde chipecosysteem van de Commissie? Welke rol zou Vlaanderen hierin op zich kunnen nemen en wat wilt u ondernemen om die rol te verwezenlijken? Staan er eventueel bedreigingen in de weg?

Hoe staat u ten aanzien van het opkrikken van de humanitaire hulp aan Afghanistan? Zal Vlaanderen hier zelf ook aan bijdragen? Zo ja, op welke manier?

Minister-president, wat is uw visie op het voorstel van von der Leyen om de btw af te schaffen voor alle aankopen van militair materiaal? Zijn er Vlaamse economische sectoren die hier wel bij zouden kunnen varen? Zo ja, welke?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, ik heb met veel interesse geluisterd naar de tweede State of the Union-toespraak van Commissievoorzitter von der Leyen. Zoals verwacht legde ze de nadruk op de ambities van de Europese Commissie voor een veerkrachtige, groene en digitale unie. Daarnaast lagen de accenten vooral op de strijd tegen de coronacrisis, het versterken van de defensiecapaciteit en de geopolitieke agenda.

We verwelkomen de aandacht voor het behoud van onze strategische autonomie waarbij openheid wordt bewaard, bijvoorbeeld door het vergroten van de connectiviteit op mondiaal vlak. Voor Vlaamse belanghebbenden zie ik alvast verschillende kansen om expertise in te zetten en verder uit te bouwen, zoals in de European Chips Act en het connectiviteitsinitiatief Global Gateway. Het is uiteraard afwachten wat de verschillende initiatieven precies zullen inhouden. Dat geef ik ook graag mee aan u, meneer Deckmyn, inzake uw specifieke vragen.

Vlaanderen heeft een sterk halfgeleiderecosysteem met universiteiten, imec en een brede pool van start-ups en andere innovatieve spelers. We zullen dit voorstel van een European Chips Act dus met de nodige aandacht volgen. Hierbij zullen we er uiteraard over waken dat de eerlijke concurrentie op de interne markt niet in het gedrang komt, en dat het niet ten koste gaat van ons economisch weefsel van kmo's. Mijn diensten zullen de nodige contacten leggen om meer te weten te komen over de precieze vorm en doelstellingen van dit voorstel.

Dat geldt trouwens voor alle aangekondigde initiatieven. Deze zullen door onze diensten de komende dagen en weken verder onderzocht worden en we zullen in de context van de publicatie van het werkprogramma van de Europese Commissie voor 2022 afwegen welke initiatieven prioritair kunnen zijn voor de Vlaamse Regering. Uiteraard zullen we er steeds op toezien dat de bevoegdheden gerespecteerd blijven, dit volledig in lijn met de visie van deze regering op de Europese Unie: Europa moet zich focussen op die domeinen waar het een effectieve meerwaarde kan vormen. Niet noodzakelijk meer Europa, maar wel een beter Europa.

Wat Afghanistan betreft: Op 31 augustus 2021 vond een buitengewone Raad Justitie en Binnenlandse Zaken plaats over Afghanistan, waar een verklaring werd aangenomen over deze problematiek. Hierin staat dat de Europese Unie, samen met internationale partners als de Verenigde Naties en VN-agentschappen, het nodige doet om de regio te stabiliseren en om ervoor te zorgen dat "de humanitaire

hulp de kwetsbare bevolkingsgroepen, vooral vrouwen en kinderen, in Afghanistan en de buurlanden bereikt. Hiertoe zullen de EU en de lidstaten de financiële steun aan relevante internationale organisaties opvoeren.” Vanuit Vlaanderen zijn er op dit ogenblik geen plannen voor concrete steun aan Afghanistan.

Het idee inzake de btw-vrijstelling voor de aankoop van militair materieel ontwikkeld en geproduceerd in de EU werd heel voorzichtig geformuleerd door mevrouw von der Leyen als een voorbeeld om synergieën te stimuleren. Tegelijk wil men hiermee de afhankelijkheid van derde landen verlagen. Dit voorstel is echter niet zo eenvoudig als het klinkt, aangezien dit zowel Europese als nationale bevoegdheden betreft en natuurlijk ook gepaard gaat met geopolitieke aspiraties. Alvorens de eventuele effecten voor Vlaamse actoren te kunnen inschatten, denk ik dat we meer info nodig hebben over de concrete plannen.

Kortom, de voorzitter van de Europese Commissie toonde zich ambitieus op een hele reeks domeinen die ook voor Vlaanderen relevant zijn. Er is niets verkeerd met ambitie, maar ik denk dat er zeker vandaag ook voldoende realisme aan de dag moet worden gelegd. Het zijn de resultaten die tellen. De Europese Unie heeft de afgelopen jaren toch heel wat bijna existentiële crisissen doorgemaakt. Ik zou er dus voor pleiten om eerder te consolideren op die domeinen waar het Europese niveau een duidelijke meerwaarde biedt en dit steeds met proportionaliteit en subsidiariteit in het achterhoofd.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, bedankt voor uw sterke antwoord. Ik sluit mij daar volledig bij aan, zeker wanneer u zegt dat men ambitieus moet zijn. Dat moeten we uiteraard allemaal zijn: Vlaanderen moet dat zijn, Europa moet dat zijn. Maar we moeten inderdaad ook realistisch zijn.

Ik pleit net zoals u niet voor meer Europa, maar voor een beter en vooral een efficiënter Europa: een Europese Unie die effectief kan inspelen op de belangen van onze inwoners, en tegelijkertijd op de belangen van onze ondernemingen, waardoor welvaart wordt gecreëerd of minstens in stand wordt gehouden. *(Het geluid van Karl Vanlouwe valt weg.)*

De voorzitter: Mijnheer Vanlouwe, de ontvangst is heel slecht.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik wilde gewoon afsluiten met het volgende. Het is niet echt een vraag, minister-president. Maar ik ben wel benieuwd naar wat uw diensten zullen onderzoeken en wat uiteindelijk de prioriteiten zullen zijn voor Vlaanderen, die compatibel zijn met de visienota. We wachten daarvoor natuurlijk op dat werkprogramma van de Europese Commissie, maar ik ben ervan overtuigd dat we dan zeker nog eens bij u terugkomen. Bedankt.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Op mijn beurt dank ik u voor uw antwoord, minister-president. Ik hoor het u alvast graag zeggen, dat we niet meer Europa willen maar wel een efficiënter Europa. Wat ons betreft, is dat ook een Europa waar er niet te veel supranationale beslissingen worden genomen, integendeel. Ik heb u ook horen zeggen dat het behoud van onze strategische autonomie een belangrijke zaak is. Ik vind dat ook, vandaar dat u dat teruggevonden hebt in mijn vraagstelling.

We hebben in Vlaanderen een sterke innovatieve pijler, die in dit dossier een echte rol kan spelen. U hebt dat terecht aangestipt. Ik ben blij dat u die Chips Act nauw zult opvolgen, om te zien in hoeverre wij verder kunnen inspelen op deze evolutie.

Wat de afschaffing van de btw op de aankoop van militair materiaal betreft, had ik de indruk – maar u mag mij corrigeren – dat u een slag om de arm houdt. U wacht blijkbaar af wat de concrete invulling zal zijn, of zo had ik het toch begrepen. Bent u op de hoogte van een bepaalde timing, en zult u participeren in de besluitvorming, of wacht u gewoon een concreet initiatief af?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister-president, de grootste impact op Vlaanderen zal zich natuurlijk nog altijd situeren in het kader van de verdere vergroening van de economie en ook de mobiliteit. Het hele klimaatverhaal blijft toch wel centraal staan, hebben we gezien. De pandemie was één punt, maar het klimaat zou wel eens het volgende kunnen zijn waarvoor er zeer zware maatregelen zullen moeten worden genomen. Commissievoorzitter von der Leyen heeft dat ook duidelijk begrepen met haar Commissie, en ze wil die hogere klimaatambitie ook sociaal maken, met een aangekondigd nieuw Europees sociaal klimaatfonds, om de energiearmoede aan te pakken waar de mensen nu al onder lijden. Daar zou 72 miljard euro in gepompt worden. De grote uitdaging zal er dan in bestaan om dat geld ook effectief bij de mensen te krijgen die het nodig hebben. Maar heeft de Vlaamse administratie, de Vlaamse Regering dan misschien al enig zicht op de verdeling van die middelen onder de lidstaten? Want dat is toch een concreet bedrag dat vermeld werd. Hoe zou dat verder kunnen werken, is daar al meer over geweten?

Von der Leyen heeft ook aangekondigd dat de Europese Unie meer werk wil maken van de internationale handelsrelaties en samenwerking, waarbij de strijd tegen dwangarbeid zal worden opgevoerd. Er zou een verbod komen op producten die gemaakt zijn door dwangarbeid. Hoe dat geconcretiseerd zal worden, is natuurlijk nog niet duidelijk. Maar ik vraag mij ook af op welke wijze Europese bedrijven gecontroleerd zullen worden op de invoer van dergelijke producten, en welke taak hier eventueel binnen onze bevoegdheden, bij Vlaanderen zou kunnen komen te liggen. Kunnen wij daar ook niet al een stap vooruitzetten?

Ik heb nog een laatste puntje, over de vaccins. De Europese Unie heeft via die gezamenlijke aankoop en de productiesteun 700 miljoen vaccins verdeeld in Europa, en er dan nog eens 700 miljoen geleverd aan 130 landen. De grootste uitdaging zal de komende maanden, het komende jaar toch zijn om de verschillen in vaccinatiegraad tussen de lidstaten onderling, maar ook en vooral met de ontwikkelingslanden, weg te werken. In dat kader kondigde von der Leyen ook nog aan dat de EU nog eens 450 miljoen vaccins zal verdelen in de wereld – 200 miljoen extra boven op de eerdere aankondigingen.

Wetenschappers zijn het erover eens dat die aanpak broodnodig is om de globale pandemie te verslaan. Want we zijn er nog niet, dat weten we. Als we de pandemie niet wereldwijd kunnen verslaan, zijn we eigenlijk, zeker in een wereldstad als Brussel, nooit voor honderd procent gerust. Intussen heeft de Europese Commissie ook nog eens een aankoopoptie genomen op 1,8 miljard extra vaccins. De vraag is of u zicht hebt op de bestemming van die bijkomende aankoopoptie, of België daar een optie op zal nemen, en hoeveel vaccins er dan voor het komende halfjaar of jaar voor Vlaanderen nog voorzien zijn.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Collega's, ik heb een aantal zaken gehoord over de Europese Unie. Nu, zelf ben ik voor een sterke Europese Unie. Dat kan lidstaten stimuleren om verdere stappen te zetten. Ik denk dat het Fit for 55-klimaatpakket daar een voorbeeld van is. Daar is de Europese Unie, zoals ze dat eigenlijk ook al veel langer is in de milieusector, de pionier, de aanjager van alle lidstaten. Gaat dat voor ons en voor onze Europese Groenen-fractie – die heeft daar ook al op gereageerd –

ver genoeg? Neen, wat ons betreft kunnen we zeker nog meer stappen in de goede richting zetten. Maar zo'n sterke Europese Unie zet dan toch verschillende lidstaten die minder ver willen gaan, onder druk om meer te ondernemen.

Na het hot item van de afgelopen weken komen we zo eigenlijk bij het thema energie, waar toch ook die technologische soevereiniteit van belang is. Ook daar is de vraag of Europa zijn energiebeleid niet meer moet opnemen als mede-investeerder, als co-investeerder – dat is ook wat Agoria bepleit – in plaats van louter als klant. Dat is de situatie waar we vandaag vaak in terechtkomen.

Als we onafhankelijker willen worden, hoe kunnen we dan toch sterkere partnerschappen afsluiten? Want we zullen die nodig hebben. Als we de CO₂-uitstoot van onze zware industrie hier in Vlaanderen willen terugdringen, zullen we ook nood hebben aan groene waterstof. En uit alle studies blijkt dat we in Europa niet voldoende groene energie beschikbaar hebben om die groene waterstof te produceren. Dus is de volgende stap het ontwikkelen van partnerschappen met landen waar we hernieuwbare energie kostenefficiënter kunnen opwekken en vervoeren. Dat geeft ons ook de opportuniteit om onze Belgische en Vlaamse technologische kennis en talent te exporteren en in te zetten in die partnerschappen. Want daar zijn we nu eenmaal op een aantal punten echt de koploper.

Mijn vraag is: hoe staat de Vlaamse Regering tegenover die technologische soevereiniteit en die energie, of welke rol ziet zij voor Vlaanderen hierin weggelegd?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, de jaarlijkse State of the Union is altijd een belangrijk moment. De voorzitter van de Europese Commissie is ambitieus, en dat op verschillende domeinen. Mijn collega's hebben er verschillende aangehaald, dus ik zal die niet herhalen. Maar ik wil toch even inzoomen op één element uit haar toespraak dat mij is bijgebleven. En dat is dat de Europese Unie bereid is om de concurrentiestrijd met China aan te gaan. We hebben Global Gateway als initiatief of zeg maar alternatief voor het Chinese Belt and Road Initiative. Er is ook het verbod op de import van producten die met dwangarbeid zijn gemaakt, dat collega Brouwers daarnet ook aanhaalde.

Nu, de dag na de State of the Union heeft de plenaire vergadering van het Europees Parlement met een toch wel bijzonder grote meerderheid – ik dacht 570 tegen 61 stemmen – een rapport aangenomen van een collega in het parlement in Europa, Hilde Vautmans. Zij vraagt om een meer assertieve houding aan te nemen ten aanzien van China.

Mijn eerste vraag is of u van dat rapport en de inhoud ervan op de hoogte bent. Ik weet dat de staatshoofden en regeringsleiders de relaties met China bespreken op de top in oktober. De lidstaten hebben er het laatste woord, en die hebben soms een andere houding wat betreft de relaties ten aanzien van China, om diverse redenen. Eigenlijk wilde ik van u ook even horen wat uw mening is ter zake, wat de houding is vanuit Vlaanderen richting China. Hebt u het rapport van de collega al gezien?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik moet wel zeggen dat de State of the Union van mevrouw von der Leyen ineens alle debatten opent. Ik ga dus alleen bij de vraagstelling rond de State of the Union blijven. Dus, collega Aerts, wat energie betreft, zijn er genoeg commissies die daarover gaan, en waar u terechtkunt. Mevrouw Talpe, de verhouding met China is hier ook al vaak aan bod gekomen.

Sta me toe om bij de State of the Union te blijven en niet al die Europese thema's aan te snijden.

Wat de vragen van de heer Deckmyn en mevrouw Brouwers betreft, dat heb ik in mijn antwoord net gezegd: die State of the Union heeft een hoop ideeën naar voren geschoven, en ik heb nu aan onze diensten gevraagd om de concretisering daarvan – wat zijn de plannen die daarachter zitten – op te vragen en na te gaan. Dus wat die concrete vragen rond de verdeling van de middelen en de vaccins betreft: dat zijn allemaal ideeën die mevrouw von der Leyen in haar State of the Union heeft opgeworpen, en die nu waarschijnlijk verder worden geconcretiseerd. Onze diensten, niet het minst onze Vlaamse vertegenwoordiging in Europa, zullen daar nu achteraan gaan om te kijken wat de concrete zaken zijn, en hoe Vlaanderen daar een rol in kan spelen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik heb geen slotbemerkingen meer.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Ik ook niet. We volgen dit verder op.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.